

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Ing. Bc. F. R.**, zastoupen JUDr. MgA. Michalem Šalomounem, advokátem se sídlem Bráfova tř. 52, Třebíč, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 5. 1. 2009, zn. SPR-1995/08-19, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 4. 2012, čj. 9 Ca 41/2009 - 60,

t a k t o :

- I. Soudnímu dvoru Evropské unie **se předkládá** následující předběžná otázka: Lze provozování kamerového systému umístěného na rodinném domě za účelem ochrany majetku, zdraví a života majitelů domu podřadit pod zpracování osobních údajů „*prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností*“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vydání 13/015, s. 355), třebaže takovýto systém zabírá též veřejné prostranství?
- II. Řízení **se přerušuje**.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Skutkový základ sporu v původním řízení

[1] Žalobce na rodinný dům ve výlučném vlastnictví své manželky nainstaloval v říjnu 2007 kamerový systém. Stalo se tak poté, co neznámé osoby několik let opakovaně útočily na něj osobně, na členy jeho rodiny a posléze na dům ve vlastnictví jeho manželky (opakované rozbíjení okna mezi léty 2005 až 2007). Pachatele se nikdy nepodařilo vypátrat.

[2] Žalobce provozoval kamerový systém v období nejpozději od 5. 10. 2007 do 11. 4. 2008. Je nesporné, že jediným důvodem byla ochrana majetku, zdraví a života žalobce a jeho rodiny. Kamerový systém se skládal z jedné kamery, umístěné pod římsou střechy. Kamera byla na pevně zabudovaná, bez možnosti otáčení. Kamera snímala vstup do domu žalobcovy manželky, veřejnou ulici a vstup do protějšího domu. Kamerový systém byl zabudován pracovníky bezpečnostní firmy. Systém umožňoval jen obrazový

záznam, který byl ukládán do nahrávacího zařízení formou nekonečné smyčky: záznam se průběžně nahrává na harddisk a při naplnění jeho kapacity se opětovně přemazává novým záznamem. U nahrávacího zařízení není instalován monitor, takže si obraz nelze bezprostředně prohlížet. K systému a jeho datům měl přímý přístup jen žalobce. Rodinný dům užívá žalobce a jeho rodina.

[3] V noci z 6. 10. na 7. 10. 2007 došlo k dalšímu útoku, totiž k rozbití okna rodinného domu výstřelem z praku. Díky kamerovému systému se podařilo identifikovat dvě podezřelé osoby. Jeden z podezřelých podal podnět k prověření provozu kamerového systému žalobce. Upozornil, že provoz systému asi porušuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

[4] Úřad pro ochranu osobních údajů (dále též „Úřad“) v rozhodnutí ze dne 4. 8. 2008 dospěl k závěru, že žalobce spáchal přestupky podle § 44 odst. 2 písm. e), f) a i) zákona o ochraně osobních údajů. Těch se dopustil tím, že

- (i) jako správce osobních údajů shromažďoval prostřednictvím kamerového systému instalovaného na svém domě osobní údaje osob pohybujících se po ulici před domem a vstupujících do domu na druhé straně ulice, a to bez jejich souhlasu,
- (ii) dále tyto osoby o tomto zpracování osobních údajů nijak neinformoval a ani jiným způsobem nesplnil povinnost stanovenou v § 11 odst. 1 téhož zákona, tedy povinnost správce při shromažďování osobních údajů informovat subjekt údajů mj. o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny,
- (iii) jako správce osobních údajů nesplnil oznamovací povinnost o tomto zpracování vůči Úřadu podle § 16 odst. 1 téhož zákona.

Za to byla žalobci uložena pokuta ve výši 1.500 Kč.

[5] Žalobce podal proti rozhodnutí Úřadu rozklad. Předseda Úřadu však uvedené rozhodnutí vyjma drobného upřesnění potvrdil.

[6] Žalobce napadl rozhodnutí předsedy Úřadu žalobou. Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 25. 4. 2012 žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve svém odůvodnění se plně ztotožnil se závěry předsedy Úřadu. Záznamy z instalovaného kamerového systému obsahují informace týkající se určitelných subjektů údajů. Dochází tak ke ztotožnění zaznamenaných osob, a jedná se tedy o osobní údaje dle § 4 písm. a) zákona. Dále uvedl, že o výjimku z aplikace zákona o ochraně osobních údajů dle § 3 odst. 3 (zpracování osobních údajů výlučně pro vlastní potřebu) se jednat nemůže. Záznam totiž dle soudu neměl sloužit pro výlučně osobní potřebu žalobce, ale měl být naopak předán policejním orgánům a následně využit v trestním řízení.

[7] Žalobce napadl rozsudek městského soudu včas podanou kasační stížností. V ní kromě mnoha dalších argumentů namítá, že na jeho případ dopadá výjimka dle § 3 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů. Podle ní se zákon nevztahuje na zpracování osobních údajů, které provádí fyzická osoba výlučně pro osobní potřebu. Žalobce dále obsáhle cituje

pokračování

názory Úřadu prezentované v několika jeho materiálech. Těmi poukazuje na rozpornou aplikaci a výklad pojmu „zpracování osobních údajů pro osobní potřebu“ dle § 3 odst. 3 zákona.

[8] Nejvyšší správní soud dospěl při předběžné poradě k závěru, že předmětem sporu je mimo jiné aplikovatelnost zákona o ochraně osobních údajů na žalobcovu kauzu, tj. zda dopadá na případy monitorování veřejného prostranství za účelem ochrany majetku a zdraví. Sporným je tedy výklad § 3 odst. 3 zákona, který na vnitrostátní úrovni provádí čl. 3 odst. 2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

II.

Relevantní právní úprava Unie a vnitrostátní právní úprava

II.A Právo EU

[9] *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. 10. 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*, Úř. věst. L 281, 1995, s. 31, Zvl. vyd. 13/015, s. 355

Bod 12 odůvodnění

„[z dosahu směrnice] je třeba vyloučit zpracování údajů fyzickou osobou při výkonu činností, které mají výlučně osobní povahu, jako je korespondence nebo vedení adresáře.“

Článek 3 odst. 2

„Tato směrnice se nevztahuje na zpracování osobních údajů:

[...]

- prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností.“

II.B Právo České republiky

[10] *Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*

§ 3

„Působnost zákona

[...]

(3) Tento zákon se nevztahuje na zpracování osobních údajů, které provádí fyzická osoba výlučně pro osobní potřebu.“

Ustanovení § 44 odst. 2, podle něhož byl postižen žalobce, upravuje odpovědnost zpracovatele osobních údajů, který se dopustí přestupku tím, že zpracovává osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů mimo případy uvedené v zákoně [písm. e)], neposkytne subjektu údajů informace v rozsahu nebo zákonem stanoveným způsobem [písm. f)] a nesplní oznamovací povinnost vůči Úřadu [písm. i)]. Podle § 16 platí, že ten, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje, je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Úřadu před zpracováváním osobních údajů.

Obecně platí pravidlo, že správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, pokud je to nezbytné pro

ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života [§ 5 odst. 2 písm. e)].

III.

Rozbor předkládané předběžné otázky

[11] Žalobce od počátku řízení tvrdí, že monitorování veřejného prostranství za podmínek popsaných výše (viz bod [2] shora) naplňuje podmínky „*zpracovávání osobních údajů fyzickou osobou výlučně pro osobní potřebu*“ (§ 3 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů), respektive zpracování osobních údajů „*prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností*“ (čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES). Proto podle žalobce neměl být zákon o ochraně osobních údajů na věc vůbec aplikován.

[12] Pojem „*výkon výlučně osobních či domácích činností*“ není nijak blíže legálně definován. Směrnice 95/46/ES k tomu v bodě 12 svého odůvodnění uvádí, že z aplikace směrnice je třeba vyloučit zpracování údajů fyzickou osobou při výkonu činností, které mají výlučně osobní povahu, jako je korespondence nebo vedení adresáře. Nepříliš početná je rovněž judikatura Soudního dvora Evropské unie. Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 6. 11. 2003, ve věci *Lindqvist* (rozsudek ze dne 6. 11. 2003, *Bodil Lindqvist*, C-101/01, Recueil s. I-12971) k čl. 3 odst. 2 uvedl, že „*tato výjimka tedy musí být vykládána tak, že se týká pouze činností v rámci soukromého nebo rodinného života jednotlivců*“. To není případ zpracování osobních údajů, jež spočívá v jejich zveřejnění na internetu neomezenému počtu osob (bod 47). Současně však Soudní dvůr v tomto rozhodnutí naznačil, že sama směrnice 95/46/ES členským státům přiznává určitý rozhodovací prostor a umožňuje jim zavést zvláštní režimy, v případě že budou „*využívány způsobem stanoveným směrnicí 95/46/ES a v souladu s jejím cílem, kterým je zachování rovnováhy mezi volným pohybem osobních údajů a ochranou soukromého života*“ (bod 97). Obdobné právní závěry zaujal Soudní dvůr též v rozsudku ze dne 16. 12. 2008, *Satamedia* (C-73/07, Sb. rozh. s. I-9831).

[13] Nutno zdůraznit, že případy ve věcech *Lindqvist* a *Satamedia* skutkově pod rozsah výjimky čl. 3 odst. 2 zjevně nespadaly, proto se Soudní dvůr nemusel jejím vymezením blíže zabývat. Ve věci posuzované Nejvyšším správním soudem je nicméně nepochybné, že žalobce pořizoval videozáznam dění před rodinným domem nikoliv za účelem jeho dalšího šíření (tím méně na internetu, jako tomu bylo v kauze *Lindqvist*), ale jen a pouze za účelem získání případných důkazů pro trestní řízení proti pachatelům trestné činnosti. Ti na něj již léta opakovaně útočili a policie nebyla s to zjednat jakoukoliv nápravu. Podle české judikatury lze takto shromážděný videozáznam použít jako důkaz v trestním řízení [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2009, sp. zn. 3 Tdo 593/2009, č. 22/2010 Sb. rozh. tr., respektive nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1526/08 ze dne 4. 11. 2008 (N 188/51 SbNU 301)].

[14] Nejvyšší správní soud zvážil, zda může vyložit čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES bez položení předběžné otázky (srov. k tomu rozsudek ze dne 6. 10. 1982, *CILFIT*, 283/81, Recueil s. 3415, bod 16). K tomu z dostupné judikatury a praxe členských států Evropské unie zjistil, že řada z nich monitorování veřejného prostranství majitelem rodinného domu

pokračování

za účelem ochrany před trestnou činností nepodřazuje pod výjimku čl. 3 odst. 2 směrnice (Rakousko, Španělsko, Belgie). Právní úprava ochrany osobních údajů v těchto zemích na takovéto monitorování plně dopadá. V některých dalších zemích je však praxe odlišná. Příkladem jsou Irsko a Velká Británie. Například podle britského Úřadu komisaře pro informace (*The Information Commissioner's Office*), nezávislého orgánu zabývajícího se ochranou údajů, se britský zákon na ochranu údajů z roku 1988 (*Data Protection Act 1988*, DPA) nevztahuje na potřeby osobního sběru a užití dat, což zahrnuje i instalaci kamer pro ochranu domu před loupeží:

„The use of cameras for limited household purposes is exempt from the DPA. This applies where an individual uses CCTV to protect their home from burglary, even if the camera overlooks the street or other areas near their home.“

(CCTV code of practice, Revised edition 2008, s. 5, dostupné na <http://www.ico.gov.uk/>)

[15] Otázka, kterou je třeba vyřešit v řízení před Nejvyšším správním soudem, tedy zní, zda je možné provozování kamerového systému za účelem ochrany majetku, zdraví a života žalobce a jeho rodiny podřadit pod zpracování osobních údajů „*prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností*“ (čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES). Nejvyšší správní soud je toho názoru, že text směrnice takovýto výklad umožňuje. Současně se k takovému výkladu soud sám přiklání, s tím, že by bylo na každém členském státě, zda takovéto situace podřadí či nepodřadí pod právní úpravu ochrany osobních údajů.

IV. Závěr

[16] Nejvyšší správní soud proto pokládá Soudnímu dvoru EU následující otázku:
Lze provozování kamerového systému umístěného na rodinném domě za účelem ochrany majetku, zdraví a života majitelů domu podřadit pod zpracování osobních údajů „*prováděné fyzickou osobou pro výkon výlučně osobních či domácích činností*“ ve smyslu čl. 3 odst. 2 směrnice 95/46/ES (Úř. věst. L 281, s. 31; Zvl. vydání 13/015, s. 355), třebaže takovýto systém zabírá též veřejné prostranství?

V. Přerušení řízení

[17] V návaznosti na položení předběžné otázky Nejvyšší správní soud dle § 48 odst. 1 písm. b) s. ř. s. přerušil řízení. Poté, co Soudní dvůr o předložených otázkách rozhodne, bude v řízení pokračováno (§ 48 odst. 5 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2013

JUDr. Marie Žiřková
předsedkyně senátu